RIJEČ SKRBI

Glasilo Opće bolnice "Dr. Tomislav Bardek" Koprivnica
broj 1-2 • 2018.

Opća bolnica
Dr. Tomislav Bardek
Koprivnica

Tema broja:

Drugi Kongres Sestrinstva
Koprivničko-križevačke županije

"Kompetencije kao smjernice prema konceptu moderne prakse"

Opća bolnica
Dr. Tomislav Bardek
Koprivnica

IMPRESSUM

Glavna urednica:

Ruža Evačić
glavna.sestra@obkoprivnica.hr

Uredništvo:

Anita Galinec

Sandra Lovrić

Dražen Papac

Dieter Markovčić

Hrvoje Sabol

Ivana Brunec

Tajana Bračko Hadžija

Renata Čubrić

Vesna Kikovski

Lektura:

Adrijana Puljak,
mag. educ. philol. croa.

Priprema i tisak:

Tiskara Rihtarić, Koprivnica

Naklada:

100 primjeraka

Riječ uredništva

Poštovane čitateljice i čitatelji,

ovaj broj glasila „Riječ Skrbi“, sada već treći po redu, izlazi u vrijeme kada počinje razdoblje intenzivnog korištenja godišnjih odmora pa je lijepo okrenuti se i vidjeti što smo sve uspjeli odraditi u prvoj polovici godine. Želja svih nas da na svojim radilištima radimo profesionalno i budemo uvijek na izvoru i implementaciji najbolje moguće prakse i ovo polugodište rezultirala je mnogim aktivnim sudjelovanjima na stručnim skupovima što je i vidljivo u sadržaju glasila. Tema broja Drugi kongres sestrinstva Koprivničko-križevačke županije „Kompetencije kao smjernice prema konceptu moderne prakse“ i ove godine pokazao se prema Vašim ocjenama kao vrlo uspješan sa porukom da se tradicionalno nastavi. Danas sestrinstvo prolazi kroz vrlo turbulentno razdoblje svoje povijesti gdje se raspravlja i argumentirano govori o potrebi za medicinskim sestrama svih razina obrazovanja što je jedino moguće priznavanjem kompetencija i prihvaćanjem promjena.

Zahvaljujemo ravnatelju Opće bolnice “Dr. Tomislav Bardek“ dr. Mati Devčiću na podršci i pokroviteljstvu u izdavanju glasila.

Svim zaposlenicima želimo ugodan zasluženi odmor.

Sadržaj

4.....KONGRES

8.....SIMPOZIJ

9.....STRUČNI SASTANAK

10.....STRUČNI ČLANAK

14.....EDUKACIJE I AKTIVNOSTI

20.....OBILJEŽILI SMO...

25.....IZ STRANE LITERATURE

26.....VREMEPLOV

Međunarodni dan sestrinstva obilježen kongresom

DRUGI KONGRES SESTRINSTVA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Drugi kongres sestrinstva pod nazivom „Kompetencije kao smjernice prema konceptu moderne prakse„ održan je uoči i na Međunarodni dan sestrinstva 11. i 12. 05. 2018. godine u prostoru Pučkog otvorenog učilišta - dvorana Velebit. Na svečanom otvaranju kongresa nazočili su i pozdravili prisutne župan Koprivničko-križevačke županije Darko Koren, gradonačelnik Mišel Jakšić te ravnatelj bolnice dr. Mato Devčić. Kongres su, svojim prisustvom na svečanom otvaranju, uveličali i predstavnici svih zdravstvenih i zdravstveno socijalnih ustanova, predstavnici crkve, predstavnici odgojno-obrazovnih ustanova. Predsjednica kongresa Ruža Evačić u svom govoru ukazuje na problem sa nedostatkom medicinskih sestara te predlaže već ove godine upisivanje dva razreda jer ukoliko će biti ovakav odljev osoblja iz svih zdravstvenih ustanova (analiza na godišnjoj razini) neće se moći zadržati kvaliteta, a kamoli postići zacrtani standardi i sistematizacije. Kongres se već smatra tradicijom gdje se uz izlaganja vodećih stručnjaka sestrinske profesije govorilo o kompetencijama medicinske sestre dispečera u prijavno dojavnoj jedinici do koordinatora za transplantaciju srca na međunarodnoj razini. Na temu okruglog stola „Cjeloživotno učenje i kompetencije“ sa sudionicima i iz drugih profesija vidljiva je podrška za vrednovanje obrazovanja i dignitet struke. Cjeloživotno učenje potrebno je svim naraštajima jer ih čini djelom promjena, a ne pasivnim promatračima te tako postaju ravnopravni članovi društva koje uči. Znamo da obrazovanje nije dovoljan kriterij jer podrazumijeva najčešće samo formalno učenje, već je potrebno stjecanje kompetencija koje će osposobiti čovjeka za aktivno sudjelovanje s ciljem unapređenja znanja, vještina i stavova čija je i svrha ovog kongresa.

U okviru kongresa otvorena je i povijesna izložba u prostoru bolnice „Povijest sestrinstva – put u budućnost” koju su priredili učenici Medicinske škole pod vodstvom svojih mentora. Izložba se procjenjuje kao jedna od najcjelovitijih izložbi na temu sestrinstva na nacionalnoj razini.

Kongres je ocijenjen vrlo uspješnim. Hvala svima koji su tome doprinijeli svojim sudjelovanjem.

Zahvaljujemo se Dr. Mati Devčiću, ravnatelju Općoj bolnici „Dr. T. Bardek“ kao glavnom organizatoru na podršci i pomoći u organizaciji Drugog Kongresa Sestrinstva Koprivničko-križevačke županije.

Organizacijski i Stručni odbor

PROGRAM

PETAK, 11. 05. 2018.

9:00 - 10:00 Registracija sudionika

10:00 - 11:00 Otvaranje kongresa

11:00 - 11:30 Koktel dobrodošlice

Plenarna predavanja

Moderatori **Ruža Evačić, mag. med. techn., Ljiljana Šoštarić, bacc. med. techn., Štefica Sodar, bacc. med. techn.**

11:30 - 12:00 Nedoumice u provedbi kompetencija
Slava Šepec, dipl. med. techn.

12:00 - 12:30 Međunarodni projekt edukacije mentora u hrvatskim bolnicama
Dubravka Matijašić Bodalec, mag. med. techn.

12:30 - 13:00 Razvoj kritičkog mišljenja kroz proučavanje i podučavanje povijesti sestrinstva, Sanda Franković, bacc. med. techn. dipl. sociolog

Moderatori: **Renata Deduš, bacc. med. techn. Dijana Kihas, bacc. med. techn. Dieter Markovčić, bacc. med. techn.**

14:30 - 14:40 Kompetencije koordinatora za transplantacije srca
Milka Grubišić, dipl. med. techn.

14:40 - 14:50 Kompetencije i ishodi učenja
Damjan Abou Aldan, mag. med. techn.

14:50 - 15:00 Kompetencije enterostomalnog terapeuta
Helena Kos Bojanović, bacc. med. techn.
Danijela Jarnjak, bacc. med. techn.

15:00 - 15:10 Palijativna skrb - kompetencije
Zvjezdana Gvozdanović, mag. med. techn.

15:10 - 15:20 Kontinuiranim usavršavanjem i edukacijama do veće kvalitete fizioterapije u kući bolesnika
Biljana Milošević, bacc. physioth,
Renata Deduš, bacc. med. techn.,
Ana Maria Crnčić, bacc. physioth.

15:20 - 15:30 Medicinska sestra sa ograničenim kompetencijama radi bolesti
Vesna Sertić, dipl. med. techn.
Ivana Živoder, dipl. med. techn.

15:30 - 15:40 Rad medicinskih sestara/tehničara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
Biseka Zlatar, mag. med. techn., Nataša Piskač, med. ses.,
Sanda Posavec, med. ses., Nevenka Turčinović, med. ses.,
Branka Horvat, med. ses., Slavica Štimac, med. ses.

15:40 - 15:50 A što se dešava sa sestrinskom dokumentacijom kada je pacijent kod kuće?, Nino Ivanuša, bacc. med. techn.

15:50 - 16:00 Obrazovanje i kompetencije medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj
Marina Friščić, dipl. med. techn., Zlatko Friščić, bacc. med. techn.

16:00 - 16:10 Primaljski identitet i njegov razvoj, Ivana Brunec, primalja

16:10 - 16:20 Organizacija rada u domu za Starije i nemoćne osobe Koprivnica
Darko Stolnik, med. techn., Matea Besten, bacc. med. techn.

16:20 - 16:35 Rasprava

18:00 Izložba Povijest sestrinstva – put prema budućnosti
Edukacijski centar Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“

SUBOTA, 12. 5. 2018.

10.00 -11:00 Okrugli stol „Cijeloživotno učenje i kompetencije”

Moderator: **Voditeljica obrazovanja u Pučkom otvorenom učilištu, mr. sc. Ksenija Krušelj**

Sudionici: Pročelnica odjela za novinarstvo Sveučilišta Sjever
Gordana Tkalec, doc. dr. sc.

Pomoćnica ravnatelja za sestrinstvo Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“

Ruža Evačić, mag. med. techn.

Glavna sestra Službe za kirurške djelatnosti Opće bolnice
„Dr. Tomislav Bardek“ Sandra Lovrić, mag. med. techn.

Vlasnik / ravnatelj Doma / Ustanove za zdravstvenu njegu u kući
Đurđa Vizjak, bacc. med. techn.

Srednja škola Koprivnica, Željka Galešić, mag. med. techn. nastavnik

Moderatori: **Sanja Koluder, mag. med. techn.**
Katarina Martinčić, med. ses.
Snježana Vuljak, bacc. med. techn.

11:30 - 11:40 Interpersonalni odnosi u palijativnoj skrbi,
Aljoša Ugrin, dr. med., Senka Repovečki, mag. med. techn.

11:40 - 11:50 Kompetencije, o čemu se tu zapravo radi?
Mr. sc. Velibor Božić, dipl. inf.

11:50 - 12:00 Kompetencije medicinske sestre u zadovoljavanju duhovnih potreba pacijenata, Danijela Vorkapić, bacc. med. techn.

12:00 - 12:10 Kompetencije medicinske sestre kod perkutane traheotomije
Tajana Bračko Hadžija, bacc. med. techn.

12:10 - 12:20 Kontrola bolničkih infekcija u Domu za starije i nemoćne osobe Koprivnica te važnost edukacije radnika i korisnika Doma
Štefica Sodar, bacc. med. techn., Željkica Fuček, med. sestra

12:20 - 12:30 Citologija - pogled dalje
Kristina Koluder, zdr. lab. techn.

12:30 - 12:40 Kompetencije dispečera medicinsko-prijavno dojavne jedinice
Ljiljana Šoštarić, bacc. med. techn.

12:40 - 12:50 Medicinska sestra u hitnoj pedijatrijskoj ambulanti
Draženka Petric, bacc. med. techn.

12:50 - 13:00 Umijeće stvaranja i održavanja zdrave radne okoline i kvalitetnih međuljudskih odnosa na radnom mjestu
Dejan Sabljić, bacc. med. techn.
Vedrana Marković, bacc. med. techn.

13:00 - 13:10 Kompetencije medicinske sestre pri uspostavi središnjeg venskog puta
Marijana Hrastić Čolig, bacc. med. techn.

13:10 - 13:20 Operacijske sestre - kompetencije - nove tehnologije - izazov
Snježana Veličan, dipl. med. techn.
Dijana Imbriovčan, bacc. med. techn.

13:20 - 13:30 Kompetencije medicinskih sestara u moderno doba
Gordana Puhač, bacc. med. techn.
Zorana Dimitrijević, bacc. med. techn.

13:30 - 13:40 „Šest pitanja koja život znače“- Poster
Ljiljana Šoštarić, bacc. med. techn.

13:40 - 14:10 Zaključci kongresa

Održan 2. Simpozij hitne medicine
„Odjel hitne medicine - pogled u budućnost“

2.SIMPOZIJ HITNE MEDICINE, KOPRIVNICA 9. 3. 2018.
„ ODJEL HITNE MEDICINE – POGLED U BUDUĆNOST“

Opća bolnica „Dr. T. Bardek“, 9. 3. 2018. bila je domaćin 2. simpozija hitne medicine u povodu 15-te obljetnice rada Odjela hitne medicine. Tema drugog simpozija hitne medicine bila je „Odjel hitne medicine - pogled u budućnost“ obzirom da je odjel hitne medicine naše bolnice prvi odjel hitne medicine u Republici Hrvatskoj. Organizatori simpozija bili su Opća bolnica “Dr. T. Bardek” Koprivnica, Objedinjeni hitni bolnički prijem te Podružnica Hrvatska udruga medicinskih sestara Koprivničko-križevačke županije. Pokrovitelji simpozija bili su Koprivničko-križevačka županija, Hrvatski zavod za hitnu medicinu, HLZ - Hrvatskog društva za hitnu medicinu i Hrvatsko sestrinsko društvo hitne medicine. Na simpoziju uz ravnatelja Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Matu Devčića, dr. med. spec. sa suradnicima nazočni su bili državni tajnik Ministra zdravstva prim. Željko Plazonić, dr. med., ravnateljica Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu prim. mr. Maja Grba - Bujević, dr. med. i zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije Ratimir Ljubić, dipl. ing. Prva voditeljica Odjela hitne medicine Gordana Slavetić, dr. med. održala je predavanje na temu *„Gdje smo danas?“* te je upoznala nazočne sa počecima stvaranja i rada prvog odjela hitne medicine u Republici Hrvatskoj. Nadalje, prva specijalistica hitne medicine i voditeljica Odjela hitne medicine Dijana Osman, dr. med. održala je predavanje na temu *„Što znači biti specijalista hitne medicine?“.* Predavanje za sudionike simpozija održala je glavna sestra odjela Marina Friščić, dipl.med. techn. na temu organizacije i značaja medicinskih sestara u odjelu hitne medicine. Kroz tri postera djelatnici odjela hitne medicine prikazali su razvojni put odjela hitne medicine od 2003 g. do danas. Simpozij je bio obogaćen predavanjima, radionicama i okruglim stolom na temu organizacije odjela hitne medicine, izazovima specijalizacije iz hitne medicine i prikazom rada odjela hitne medicine KBC-a Rijeke i OB Karlovca. Tijekom simpozija održane su i radionice *Postavljanja torakalnog drena i Šivanje tetiva* za liječnike koje su vodili Dražen Curman, dr. med. spec. i Nenad Teufel, dr. med. Simpozij je okupio oko 120 liječnika i medicinskih sestara iz KBC Rebro, KBC Rijeka, KB Dubrava, KB Sveti Duh, KBC „ Sestra milosrdnice“, OB Karlovac, OB Varaždin, OB Bjelovar, OB Čakovec, OB Vinkovci, OB Pula, OB Zadar, OB Zabok, Klinika za dječje bolesti Zagreb, Zavoda za hitnu medicinu Koprivničko-križevačke županije i Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije.

Velika zainteresiranost za simpozij dokaz je prisutnosti i predanog rada djelatnika odjela hitne medicine Opće bolnice „Dr. T. Bardek“ kroz proteklih petnaest godina u unapređenju hitne medicine Republike Hrvatske.

Marina Friščić, dipl. med. techn.

Koprivnička Opća bolnica prva je u Hrvatskoj

Upravljanje antimikrobnom terapijom - uvođenje A Tima

***Došlo se do saznanja da ovaj proces nadzora ima kvalitetniji ishod za pacijente, znači manju potrošnju, ali ono što je najbitnije, odgađa otpornosti mikroorganizama na lijekove koji su danas praktički zadnja linija obrane. Ovo je vrlo značajan proces, pozdravljen od ministra i suradnika te vjerujem da će u budućnosti naći još značajnije mjesto u procesu financiranja jer ovaj financijski rezultat je fascinantan, ali isto tako ćemo i doprinijeti očuvanju zdravlja svih naših građana*, zadovoljan je dr. Mato Devčić, ravnatelj koprivničke bolnice.**

Koprivnička Opća bolnica prva je u Hrvatskoj provela nadzor potrošnje antibiotika na odjelima u ustanovi, na temelju toga postigla značajne uštede, ali i djelovala na problem otpornosti bakterija na te lijekove.
U prošloj godini je zahvaljujući ovome, potrošeno oko 72.000 kuna na antibiotske rezerve koje se koriste za liječenje najtežih oblika infekcija, dok je u 2016. godini ta potrošnja dosezala iznos od čak 460.000 kuna.
U edukacijskom centru koprivničke bolnice održan je stručni skup na koji su stigli predstavnici 25 bolničkih ustanova, među njima i dva KBC-a Rijeka i Zagreb, klinički farmakolozi, specijalisti mikrobiolozi te infektolozi koji su ujedno ključni u tom procesu.

– Opća bolnica je, s infektologinjom Vesnom Mađarić i magistrom farmacije Darijom Kuruc Poje u ministarstvu zdravstva prezentirala taj proces koji se događao tijekom devet mjeseci. Radilo se o pojačanom nadzoru prepisivanju, ali i potrošnji antibiotika u bolnici. Došlo se do saznanja da se ovaj proces nadzora ima kvalitetniji ishod za pacijente, znači manju potrošnju, ali ono što je najbitnije, odgađa otpornosti mikroorganizama na lijekove koji su danas praktički zadnja linija obrane. Ovo je vrlo značajan proces, pozdravljen od ministra i suradnika te vjerujem da će u budućnosti naći još značajnije mjesto u procesu financiranja jer ovaj financijski rezultat je fascinantan, ali isto tako ćemo i doprinijeti očuvanju zdravlja svih naših građana S aspekta struke, **ističe dr. Vesna Mađarić**, *infektologinja iz koprivničke bolnice, ovaj je skup od velikog značaja zato što se sasvim otvoreno govorilo o neracionalnoj potrošnji antibiotika, kako da se ona racionalizira, ali isto tako kako da se spriječi sve više rastuća otpornost mikroorganizama na antibiotike koja je povezana s neracionalnom upotrebom.*
– Zemlje EU, a posebice Sjeverna Amerika, već su odavno pokrenule ovakve programe racionalne potrošnje. Govorili smo o iskustvima prvog u državi antibiotik tima koji dolazi iz naše ustanove te smo otvoreni prema svim bolnicama, zahvaljujući upravi ustanove koja je ovaj projekt prepoznala. Građani su navikli dobivati antibiotike, a moraju znati da oni nisu antipiretici ili analgetici, oni imaju ciljano djelovanje i što ćemo ih dulje čuvati u smislu racionalnog korištenja, to ćemo ih dulje i imati. Ovaj skup je poruka građanima da smo ovdje da očuvamo antibiotike za našu djecu i unuke jer naprosto samo racionalna primjena će imati dobar ishod liječenja te ćemo se zalagati da primjena takvih lijekova bude stručna i znalačka **– istaknula je dr. V. Mađarić.**
Bruno Baršić, predsjednik Društva za infektivne bolesti u Hrvatskoj tom je prilikom naveo da se ovime očekuju bitne promjene u zdravstvenom sustavu s obzirom na to da je i samo Društvo dalo prijedlog zakona koji bi trebao unaprijediti prepisivanje i potrošnju antibiotika u državi.
– Isto tako očekujemo da pacijenti kojima stvarno treba takva terapija dobiju najbolji antibiotik, a onima kojima ne treba, da ne dobiju ništa i da se tako ostvare dva cilja. Jedan je da se smanji potrošnja antibiotika, a drugi da se smanji otpornost bakterija koja je u državi visoka i to jednim dijelom radi toga što se antibiotici previše troše. Želimo da to postane zakonska obveza i da se tako poboljša situacija **– zaključio je B. Baršić.**

BOLNICE KOJE PROMIČU ZDRAVLJE

- SAMOPROCJENA AKTIVNOSTI PROMICANJA ZDRAVLJA NA PRIMJERU ODJELA ZA PSIHIJATRIJU OPĆE BOLNICE „DR. TOMISLAV BARDEK“ KOPRIVNICA

MIRNA ZAGRAJSKI BRKIĆ[1], SELMA ŠOGORIĆ[2], SANDRA LOVRIĆ [1], VESNA SERTIĆ[1,3], ANITA GALINEC[1], MLADEN TOMAS[1], MARKO MIKULAN[1], MIRJANA GAŠPARIĆ-SIKAVICA[1] i DIETER MARKOVČIĆ[1]

[1]Opća bolnica „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica, [2]Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet, Škola narodnog zdravlja «Andrija Štampar», Zagreb i [3]Sveučilište Sjever, Odjel za sestrinstvo, Varaždin, Hrvatska

Cilj je ovoga rada na primjeru Odjela za psihijatriju Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica prikazati proces samoprocjene te ugradnje koncepta kliničkog promicanja zdravlja u svakodnevni rad bolnice.

Metode: Koristeći Model za procjenu potreba promicanja zdravlja, pregledom 50 medicinskih zapisa pacijenata hospitaliziranih u razdoblju od 1. 11. do 30. 11. 2014. g., procijenjeni su indikatori Standarda 2. (procjena pacijenata vezano uz potrebe za promicanjem zdravlja), 3.1.1. (informiranje pacijenata o značajnim čimbenicima vezanim uz njihovo zdravstveno stanje) i 5. (kontinuitet suradnje s drugim pružateljima zdravstvene zaštite i drugim relevantnim sudionicima).

Rezultati: Samoprocjenom medicinske i sestrinske dokumentacije, vezano uz zapise podataka o preventabilnim rizicima i zdravstvenom ponašanju hospitaliziranih pacijenata (pušenje, pijenje alkohola, prehrambene navike, fizička neaktivnost, psihosocijalni odnosi), utvrđena je potreba za unaprjeđenjem - u obliku sustavnog i standardiziranog unosa informacija u cilju boljeg planiranja aktivnosti promocije zdravlja. Definiranje potreba pacijenata i davanje informacija o njima nedovoljno se bilježi u pacijentovoj dokumentaciji. Sestrinska lista ima jasniju strukturu za upis pojedinih vrijednosti praćenih rizičnih čimbenika, ali ne objedinjuje sve rizične čimbenike na jednom mjestu. Najveći izazov je područje Standarda 5. Otpusna pisma sadrže opis stanja pacijenta i potreba u smislu promocije zdravlja, međutim nedostatno sadržavaju preporuke o dostupnim programima izvan bolnice i plan oporavka. Razlog tome je dijelom u nepostojanju izvanbolničkih programa liječenja, a dijelom u nedostatnoj suradnji bolnice i drugih ustanova, udruga i sl.

Zaključak: Iako glavna odgovornost bolnice za pacijenta prestaje s otpustom, gledano iz pozicije zdravstvenog sustava - veliki broj rehospitalizacija i komplikacija može biti prevenirano ako su pacijenti bolje pripremljeni te ako su u proces uključeni drugi pružatelji medicinske i socijalne pomoći.

Ključne riječi: samoprocjena, klinička promocija zdravlja, kvaliteta zdravstvene zaštite, medicinska i sestrinska dokumentacija, informiranost pacijenata

UVOD

Već ranih 90-tih godina prošlog stoljeća Svjetska je zdravstvena organizacija, Ured za Europu (Eu SZO) pokrenula međunarodnu inicijativu s ciljem pružanja podrške bolnicama za uključivanje u aktivnosti promicanja zdravlja (1). Pružanje informacija o zdravim životnim navikama nakon završetka kliničkih postupaka nije se više smatralo dostatnim. Od bolnica se očekivalo da promicanje zdravlja ugrade u svoj korporativni identitet i rutinsku praksu čime bi ono postalo integralni dio procesa zdravstvene skrbi.

Klinička promocija zdravlja okrenuta pacijentu u zdravstvenoj ustanovi danas, uz klinički rad čija je svrha poboljšanje učinka liječenja i unaprjeđenje sigurnosti pacijenata uključuje i aktivnosti promicanja zdravlja (2). Prema Eu SZO promocija zdravlja, zajedno s kliničkom učinkovitosti i sigurnosti pacijenata, ključna je dimenzija kvalitete zdravstvene zaštite u bolnici (3). Standardi kliničke promocije zdravlja omogućavaju uvođenje kvalitetne politike upravljanja bolnicom planiranjem, implementacijom, evaluacijom i kontinuiranim poboljšavanjem svih kliničkih i nekliničkih aktivnosti u svrhu unaprjeđenja kvalitete zdravstvene zaštite te ujedno dostizanja boljeg zdravlja pacijenata, osoblja i zajednice (4-8).

Međunarodna mreža bolnica koje promiču zdravlje (MMBPZ, izvorno *International Network of Health Promoting Hospitals & Health Services - HPH*) koja preko četrdeset nacionalnih i regionalnih mreža okuplja više od 900 bolnica širom svijeta vodeći je zagovornik procesa ugrađivanja standarda i indikatora Eu SZO za kliničku promociju zdravlja u svakodnevnu bolničku rutinu (9).

Opća bolnica „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica dio je Međunarodne mreže bolnica (MMBPZ) od lipnja 2014. godine kada je u Hrvatskoj u Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održana nacionalna konferencija predstavljanja Mreže (10,11). Tom je prigodom predstavljen Priručnik SZO „Implementiranje promicanja zdravlja u bolnicama“ koji donosi pet područja standarda i uz njih vezane pokazatelje, te obrasce za samoprocjenu promocije zdravlja u bolnici (12).

Pet područja standarda su:

1. Politika upravljanja bolnicom
2. Procjena pacijenata vezano uz rizične faktore i zdravstvene potrebe
3. Informacije o promociji zdravlja pacijenata i intervencijama
4. Promicanje zdravog radnog mjesta
5. Kontinuitet i suradnja bolnice s drugim zdravstvenim, socijalnim i neformalnim pružateljima skrbi.

Uz pomoć Priručnika moguće je procijeniti aktivnosti promicanja zdravlja u bolnici te formulirati preporuke za napredak. Cilj je ovoga rada na primjeru Odjela za psihijatriju Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica prikazati proces samoprocjene te ugradnje koncepta kliničkog promicanja zdravlja u svakodnevni rad bolnice.

PRIKAZ PROCESA SAMOPROCJENE AKTIVNOSTI PROMICANJA ZDRAVLJA

Opća bolnica „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica ima tradiciju sudjelovanja u javnozdravstvenim aktivnostima. Uz razvijeni sustav unaprjeđivanja kvalitete zdravstvene zaštite rukovodstvu i djelatnicima bolnice nije bilo teško prihvatiti koncept kliničke promocije zdravlja. Godine 2014. Sveučilišna bolnica Bispebjerg iz Danske, suradni centar SZO za na dokazima temeljenu promociju zdravlja u bolnicama, pokrenula je međunarodni istraživački projekt kojim se željelo istražiti učinkovitost kliničkog promicanja zdravlja (*Recognition project*) (13). Iste godine u projekt se uključio Odjel za psihijatriju Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica.

Rukovodeći se Priručnikom provedena je samoprocjena pokazatelja promocije zdravlja u svih pet područja standarda. Uz voditelja procjene definirane su i osobe odgovorne za provođenje procjene svakog pojedinog standarda.

Samoprocjena provedena na Odjelu za psihijatriju Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica obuhvaćala je sljedeće aktivnosti:

a) provođenje anketiranja putem upitnika za zaposlenike i upitnika za pacijente,
b) unutarnju ocjenu pregledom zapisa medicinske dokumentacije, te
c) temeljem prikupljenih podataka stvaranje Akcijskog plana (predložene aktivnosti unaprjeđenja kvalitete) uz definirane ciljeve po područjima.

Akcijski plan je plan upravljačke strukture zdravstvene ustanove namijenjen zaposlenicima, pacijentima i lokalnoj zajednici. U njemu su navedena jasna očekivanja kako će proces implementacije standarda i indikatora promocije zdravlja (Akcijskog plana) dovesti do unaprjeđenja znanja djelatnika i poboljšanja kvalitete zdravstvene zaštite, poboljšanja zdravlja pacijenata i osoblja, te razvoja usluga iz područja promocije zdravlja. Dodatna dobit od provođenja samoprocjene bila je i mogućnost usporedbe (i uz to vezane razmjene iskustava) s drugim zdravstvenim ustanovama unutar Hrvatske i međunarodno. Praćenjem promjena u pokazateljima tijekom vremena dobile bi se i informacije o napretku u projektu unutar bolnice (usporedba samih sa sobom).

Tijekom prosinca 2014. učinjen je pregled medicinske i sestrinske dokumentacije 50 pacijenata hospitaliziranih u studenom 2014. na Odjelu za psihijatriju Opće bolnice „Dr. Tomislav Bardek“ Koprivnica. Nakon dobivanja odobrenja Etičkog povjerenstva bolnice, prema uputama Priručnika (2) vezano uz provođenje samopregleda dokumentacije hospitaliziranih pacijenata, odabrano je 50 uzastopnih medicinskih zapisa pacijenata koji su u mjesecu prije uključivanja odjela u projekt SZO (*Recognition Project*) otpušteni s bolničkog liječenja.

U razdoblju od 1. 11. do 30. 11. 2014. g. na Odjelu za psihijatriju hospitalizirano je ukupno 52 bolesnika pa su stoga dvije posljednje povijesti bolesti (zadnje otpuštenih pacijenata) isključene iz samopregleda (tablica 1). Koristeći Model za procjenu potreba promicanja zdravlja (*HPH DATA Model*) (14), pregledom medicinskih zapisa 50 otpuštenih pacijenata procijenjeni su indikatori Standarda 2., 3.1.1. i 5. Standard 2. odnosi se na procjenu pacijenata povezano s potrebama promicanja zdravlja (rizik pothranjenosti i prekomjerne tjelesne težine, metabolički stres, fizička aktivnost, pušački status, konzumiranje alkohola). Standard 3.1.1. odnosi se na informiranje pacijenata o značajnim čimbenicima povezanim s njihovim zdravstvenim stanjem. Standard 5. odnosi se na kontinuitet suradnje s drugim pružateljima zdravstvene zaštite i drugim relevantnim sudionicima.

Pregled dokumentacije rađen je ciljano, uz sudjelovanje liječnika i prvostupnika sestrinstva, pitanjima koja prate indikatore povezane s preventabilnim čimbenicima (tablica 2.). Indikatori Standarda 2. omogućavaju procjenu pacijenata vezano uz: tjelesnu težinu, BMI, apetit, metaboličke bolesti (A1-A4 i B-1-B-2), fizičku aktivnost (C-1), pušenje (D-1) i štetne oblike pijenja alkohola (E-1) o čemu postoji zapis u medicinskoj i/ili sestrinskoj dokumentaciji (tablica 3., sl. 1).

Praćenje indikatora Standarda 3.1.1. uključivalo je zabilježene informacije o potrebama pacijenata i informacijama danim vezano uz rizične čimbenike: pušenje, pijenje alkohola, prehrambene navike, fizička neaktivnost, psihosocijalni odnosi.

U oblikovanju Akcijskog plana (tablica 5) korišteni su uz ovdje opisane i rezultati dobiveni upitnikom za pacijente liječene na Psihijatrijskom odjelu i upitnikom za zaposlenike psihijatrije (koji ovdje nisu

pobliže opisani).

Aktivnosti projekta na Psihijatrijskom odjelu proširene su upravljačkim mehanizmima i unutar drugih djelatnosti bolnice te je promocija zdravlja postala dijelom politike upravljanja kvalitetom Bolnice.

RASPRAVA I ZAKLJUČCI

Uloga bolnice danas nadilazi isključivo pružanje usluga dijagnostike, liječenja i skrbi, te bolnice sve više preuzimaju zadaću provođenja promocije zdravlja vodeći računa o potrebama i pacijenata i osoblja, uz intenzivniju suradnju sa zajednicom (15, 16). Značenje zapisa u dokumentaciji pacijenta posebno je istaknut u području kvalitete zdravstvene zaštite i koristi se u samoprocjeni u svrhu poboljšanja procesa koji uključuju učinkovitost liječenja i sigurnost pacijenata. Sudjelovanjem u standardiziranom projektu SZO (*Recognition project*), koristeći samoprocjenu medicinske i sestrinske dokumentacije utvrđena je potreba za unaprjeđenjem - u obliku sustavnog i standardiziranog unosa informacija povezanih s preventabilnim rizičnim čimbenicima kod pacijenata: pušenje, pijenje alkohola, prehrambene navike, fizička neaktivnost, psihosocijalni odnosi.

Definiranje potreba pacijenata i davanje informacije o tim potrebama nedovoljno se bilježi u pacijentovoj dokumentaciji. Sestrinska lista ima jasniju strukturu za upis pojedinih vrijednosti praćenih rizičnih čimbenika. Međutim, lista ne ujedinjuje sve rizične čimbenike na jednom mjestu, što bi ubrzalo unos i pružilo veću preglednost podataka, tj. unaprijedilo planiranje intervencija.

Analiza podataka o procijenjenim potrebama pacijenata i pruženim informacijama ide u prilog potrebe razvoja specifičnih programa intervencija (posebno manjak informacija o psihosocijalnim odnosima i štetnom pijenju alkohola).

Najveći izazov predstavlja područje Standarda 5. Otpusna pisma sadrže opis stanja pacijenta i potrebe u smislu promocije zdravlja, međutim nedostatno sadržavaju preporuke o dostupnim programima izvan bolnice i plan oporavka. Razlog tome je dijelom nepostojanje izvanbolničkih programa liječenja, a dijelom nedostatna suradnja bolnice i drugih ustanova, udruga i sl.

Zadovoljavanje svih standarda, a osobito petog (kontinuitet skrbi i suradnja bolnice s drugim zdravstvenim, socijalnim i neformalnim pružateljima skrbi) moguće je postići boljim razumijevanjem javnozdravstvene perspektive organizacije sustava zdravstva. Iako glavna odgovornost bolnice za pacijenta prestaje s otpustom, gledano iz pozicije zdravstvenog sustava - veliki broj rehospitalizacija i komplikacija može se spriječiti ako su pacijenti bolje pripremljeni te ako su drugi pružatelji medicinske i socijalne pomoći uključeni u proces. Ostvarivanje kontinuiteta zdravstvene skrbi preduvjet je unaprjeđenja kvalitete u zdravstvenom sustavu. Velika je potreba za razvojem zajedničkih intervencija (intersektorska suradnja) uz fokus na ljudima (*people-centered*) i integriranim zdravstvenim uslugama uz aktivno sudjelovanju pacijenata (u izradi plana oporavka) i obitelji u smislu sukreatora (*co-producers*) zdravlja.

Koristeći ovdje prikazani strukturirani pristup moguće je uvesti unaprjeđenja u području kliničke promocije zdravlja: kontinuiranim radom na ciljanim područjima i uz ponavljanje samoprocjene. Međutim bez podrške nacionalne razine i uspostave kontinuiteta zdravstvene skrbi ne može doći do unaprjeđenja kvalitete skrbi za pacijente s kroničnim, dugotrajnim bolestima. U tom smislu aktivnosti promicanja zdravlja u bolnicama trebaju biti ugrađene u širi okvir zdravstvenog sustava.

NAPOMENA: tablice i literatura zbog ograničenog prostora nisu prikazani, mogu se vidjeti u Acta medica Croatica, Vol. 72 No. 2 Travanj 2018.

11. MEĐUNARODNI KONGRES HRVATSKOG DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTARA ANESTEZIJE, REANIMACIJE, INTENZIVNE SKRBI I TRANSFUZIJE

Od 19. - 22. travnja 2018. godine održan je Međunarodni kongres HDMSARIST-a u Šibeniku. Na kongresu su aktivno sudjelovale Ksenija Begović i Marina Ribarić Čubelić s radom „Palijativni pacijent u Jil –u" i Marijana Hrastić Čolig s radom „Skrb o pacijentu ovisnom o mehaničkoj potpori - od prijema pa do odlaska kući".

Prvi dan kongresa bio je predstavljen i premjerno prikazan film „Postani medicinska sestra-tehničar" kojem je cilj potaknuti i motivirati mlade na odabir istoimene profesije. Predavanjima su bile obuhvaćene teme vezane uz tretman boli, neinvazivnu mehaničku ventilaciju, skrb o palijativnom pacijenta u JIL-u te mnoge druge. Palijativna skrb obuhvaća postupke kojima se bolesnicima oboljelim od neizlječive bolesti ublažava bol i povećava kvaliteta ostatka života. Bitno je rano prepoznati palijativnog pacijenta i upoznati obitelj i pacijenta o mogućnosti smještaja u neku ustanovu kroničnog tipa ili vlastiti dom.

Ovakvi kongresi idealno su mjesto za razmjenu iskustva i raspravu o problemima s kojima se medicinske sestre i tehničari koji rade u JIL-u svakodnevno susreću.

Marijana Hrastić Čolig, mag. med. techn.

Torax 2018

U Zagrebu je od 18. - 21. travnja 2018. održan, znanstveni i stručni kongres „TORAKS 2018" u organizaciji Hrvatskog torakalnog društva. Kroz program kongresa obuhvaćene su sve vodeće teme iz torakalne medicine. Kongres je bio organiziran na način da su medicinske sestre imale mogućnost kroz radionice vidjeti, a i same aktivno sudjelovati u provođenju specifičnih postupaka u pulmologiji.

Predavanjima iz naše ustanove su prisustvovale Karolina Horvat, Nevenka Dolenec, Nikola Kuzmić, Mihaela Ormanec Marčinko.

Dijana Kihas, bacc. med. techn.

AKTIVNOSTI FIZIOTERAPEUTA

Ove 2018. godine na Odjel fizikalne terapije došao je odraditi pripravnički staž velik broj pripravnika. Pripravnici su bili izuzetno dobra grupa, zainteresirani za rad i savjesni u poslu. Napisali su vrlo dobre Seminarske radove uz pomoć svojih mentora i dobro ih prezentirali u našem Edukacijskom centru. Skoro na svim prezentacijama bila je prisutna i glavna sestra bolnice Ruža Evačić koja je uvijek imala dobra potpitanja tako da su se morali dobro pripremiti. Ove godine sam i ja bila prvi put mentor tako da je i meni to bilo jedno novo iskustvo.

Specijalna bolnica za ortopediju i traumatologiju Akromion svake godine održava Simpozij bez kotizacije, a predavači su najpoznatiji stručnjaci iz područja ortopedije i traumatologije. Ove godine proslavili su 10 godina rada. Ovo je bio 12. simpozij kojem sam ja prisustvovala. To ističem zato jer se mjesta za Simpozij popune u dva dana. Oni koji ih redovito posjećuju dobiju podsjetnik-pozivnicu pa sam ja počašćena što sam u toj grupi.

Tako smo ove godine naučili nove metode u operaciji ramena, kako liječiti oštećenu hrskavicu koljena, a kada ugraditi endoprotezu. Vrlo zanimljivo bilo je predavanje fizijatra i fizioterapeuta o rehabilitaciji i njihovoj međusobnoj suradnji.

U našem Edukacijskom centru bilo je mnogo predavanja za Komoru fizioterapeuta. Moram kao organizator predavanja istaknuti da smo sve bolji. To su sad već istraživanja sa prikazima slučaja iz prakse, prave male radionice.

Tako smo od Petre Vrhovec obnovili znanje o multiploj sklerozi, autoimunoj bolesti SŽS-a, fizioterapiji kojom nastojimo poboljšati stanje oboljelih te kako u te aktivnosti uključiti i obitelj!

Aleksandra Tišljarec nam je prezentirala predavanje „Fizioterapija nakon srčanog aresta s uspješnim oživljavanjem". Lijepo,neobično i stresno predavanje sa sretnim završetkom.

Paula Hrpalo-Jančevec nas je naučila i praktično pokazala kako se rade vježbe balansa, za nas „obične" ljude i sportaše, profesionalne plesače. Paula se bavi plesom!

Dražen Papac nas je naučio o povredama skočnog zgloba, vrlo čestoj ozljedi kod sportaša, kako se nositi s ozljedom, kako je spriječiti i kako je liječiti. Napravio je i radionicu pravilnog bandažiranja skočnog zgloba.

A naša trudnica Ivana Bosilj prezentirala nam je svoj rad "Fizioterapija kod psorijatičnog artritsa" - kronične upalne reumatske bolesti zglobova, povezanih sa psorijazom - teškom bolesti kože. Prezentirala nam je slučaj i liječenje pacijenta.

Bili smo vrlo vrijedni, a bit ćemo i bolji!

Zdenka Kuzmić, bacc. physioth.

EDUKACIJA O AKUTNOJ DIJALIZI U ODJELU ZA ANESTEZIOLOGIJU, REANIMATOLOGIJU I INTENZIVNO LIJEČENJE

Akutno zatajenje bubrega zahvaća do 25% bolesnika u jedinicama intenzivnog liječenja, sa stopom smrtnosti između 15-60%. Kontinuirano nadomještanje bubrežne funkcije (CRRT – Continuous Renal Replacement Therapy) je metoda izvantjelesnog pročišćavanja krvi tijekom 24 sata dnevno. Takvom metodom se imitira ekskretorna funkcija bubrega na najfiziološkiji mogući način. Terapija se provodi u jedinicama intenzivnog liječenja u suradnji liječnika nefrologa i intenzivista. Medicinske sestre u jedinicama intenzivnog liječenja također mogu biti educirane za provođenje CRRT. Stoga je u organizaciji tvrtke Agmar d.o.o. i Opće bolnice „ Dr.T. Bardek“ Koprivnica održana edukacija o akutnoj dijalizi u Odjelu za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje. Edukacija je trajala dva dana, od 26. 04. 2018. do 27. 04. 2018. Edukaciji je prisustvovala grupa od 6 medicinskih sestara i 6 liječnika anesteziologa. Prošle godine u 11. mjesecu, u tvrtci Agmar d.o.o. u Zagrebu, su također edukaciju o akutnoj dijalizi, prošle dvije grupe od pet medicinskih sestara. Cilj je ove edukacije da sve medicinske sestre u Odjelu za intenzivno liječenje budu educirane te da mogu samostalno provoditi akutnu dijalizu na našem odjelu pod nadzorom liječnika nefrologa i liječnika intenzivista. U ovom trenutku smo u fazi uvježbavanja, edukacija i provođenja akutne dijalize uz pomoć i podršku naših kolegica, medicinskih sestara i njihovih liječnika sa Odjela za dijalizu. Grupa sestara koja je prošle godine prošla bazičnu edukaciju već je dobro uvježbana te sada pomaže kolegicama koje su nedavno prošle edukaciju. Također je, uz podršku uprave naše ustanove, u planu da se najesen održi još jedna edukacija za ostale djelatnike Odjela intenzivnog liječenja koji do sada nisu prošli edukaciju.

Tajana Bračko – Hadžija, bacc. med. techn.

NUTRICIONIZAM & DIJETETIKA 2018

2. kongres Hrvatskog društva nutricionista i dijetetičara

Zagreb, Hotel Westin
15. - 16. lipnja 2018.

Od 15. do 16. lipnja 2018. godine u hotelu Westin u Zagrebu je održan 2. kongres Hrvatskog društva nutricionista i dijetetičara.

Kongres je održan u organizaciji Hrvatskog društva nutricionista i dijetetičara.

Teme o kojima se raspravljalo na kongresu bile su Bezglutenska prehrana - zamke, sigurnost i kvaliteta, Evaluacija jelovnika u osnovnim školama, Noviteti u sustavu kontrole pesticida kao doprinos kvalitetnijoj i sigurnijoj hrani na tržištu, Važnost prehrane u očuvanju oralnog zdravlja, Unapređenje javnozdravstvenog nutricionističkog programa promocijom hidratacije među radnicima, Prednosti konzumacije prirodne mineralne vode, Smjernice za kliničku prehranu u upalnim bolestima crijeva, Minute for IBD-sastav fekalne mikrobiote u odraslih novodijagnosticiranih bolesnika s upalnim bolestima crijeva, Nutricionizam u ljekarničkoj praksi - iskustva, Važnost mikrobiote u sportaša.

Osim predavanja održane su i radionice studentske udruge Probion (PBF) i Sekcije za promociju pravilne prehrane Medicinskog fakulteta u Zagrebu na teme: „Medicinska i nutritivna terapija odabranih slučajeva bolesnika, MIND prehrana u funkciji prevencije neurodegenerativnih bolesti“, ali i radionica pod vodstvom osoblja iz centra BEA: Razumijevanje poremećaja hranjenja: anoreksija, bulimija i prejedanje.

Osim zanimljivih predavanja i još zanimljivijih radionica, prikupila sam mnogo informacija, literature, ali i ideja za daljnji rad i razvoj u Odsjeku za dijetetiku i prehranu.

Iva Butković, dipl. ing. preh. teh.

TEČAJ 2. KATEGORIJE ZA MEDICINSKE SESTRE I TEHNIČARE U ZAGREBU

"ODRŽAVANJE DIŠNIH PUTEVA"

Mirjana Friščić i Nikolina Veriga, djelatnice Odjela za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivno liječenje, 04. 05. 2018. sudjelovale su na tečaju „Održavanje dišnih puteva" u Zagrebu. Tečaj je trajao jedan dan u organizaciji Odjela anestezije, reanimatologije i intenzivnog liječenja i Zavoda otorinolaringologije i kirurgije glave i vrata Kliničke bolnice Merkur, te je bio namijenjen svim medicinskim sestrama i tehničarima u Hrvatskoj.

Glavna tema ovogodišnjeg tečaja bila je „Neučinkovito disanje" te su kroz predavanja: Uspostava dišnog puta kod pacijenata s povećanim rizikom od aspiracije, Aspiracijska pneumonija, Dispneja – medicinsko-sestrinski problem, ARDS – uloga medicinske sestre itd., pružena nova saznanja iz područja sestrinstva o zbrinjavanju takvih pacijenata. Poslije predavanja uslijedile su radionice u kojima su polaznici tečaja aktivno sudjelovali i vježbali otvaranje dišnog puta. Sam tečaj bodovan je od strane Hrvatske komore medicinskih sestara, a po završetku tečaja polaznicima je dodijeljena i potvrdnica o sudjelovanju.

Nikolina Veriga, bacc. med. techn.

PRVI SIMPOZIJ HRVATSKOG DRUŠTVA MED. SESTARA I TEHNIČARA VASKULARNE KIRURGIJE

Medicinska sestra Anita Hat i Ivančica Gašparić prisustvovale su Prvom simpoziju Hrvatskog društva medicinskih sestara i tehničara vaskularne kirurgije koji se održavao 12. i 13. 05. 2018. g. u Opatiji. Na simpoziju se govorilo o dijabetičkom stopalu, amputaciji stopala radi gangrene, hiperbaričnoj oksigenoterapiji, tretmanu kroničnih rana, primjeni VAC terapije kod sportskih ozljeda, i drugim temama. Simpoziju su prisustvovale sestre iz svih krajeva Hrvatske. Simpozij je imao međunarodni karakter, s gostima i predavačima Sveučilišnog kliničkog centara iz Ljubljane. Kroz ugodno neformalno druženje razmjenjivali smo iskustva, viziju za poboljšanje zdravstvene njege kako bi se podigla kvaliteta života naših pacijenata.

Anita Hat, m.s. i Ivančica Gašparić, m.s.

RAZVOJ ZDRAVSTVENE ZAJEDNICE

„Prednosti kontinuirane zdravstvene skrbi nakon otpusta pacijenta sa sestrinskim otpusnim pismom" tema je koju su na 3. simpoziju medicinskih sestara PZZ prezentirale Vesna Sertić i Đurđa Vizjak u Svetom Martinu na Muri 16. - 18. veljače 2018. g. Utjecaj svih dionika na unapređenju kvalitete života zajednice kao tema simpozija omogućilo je svim sudionicima razmjenu iskustava i dobre prakse u integriranom pristupu zdravstvenoj i socijalnoj skrbi za pacijente. Prikazi aktivnosti u poboljšanju kvalitete života pacijenata sa aspekta zdravstvenog i socijalnog rada, javnog zdravstva, volonterizma, civilnih udruga pridonio je kvaliteti simpozija i usvajanju novih znanja primjenjivih u svom području rada.

Vesna Sertić, dipl. ms

PLANIRANJE OTPUSTA I ZDRAVSTVENE NJEGE U KUĆI

Udruga medicinskih sestara u kući bila je organizator XI. Simpozija medicinskih sestara zdravstvene njege u kući sa temom simpozija - Utjecaj obrazovanja u Djelatnosti zdravstvene njege i fizikalne terapije na poboljšanje kvalitete usluga u kući bolesnika.

Medicinska sestra za planirani otpust Vesna Sertić i Đurđa Vizjak sa temom „Planiranje otpusta i zdravstvene njege u kući" prezentirale su u Termama Sveti Martin 24. - 27. 05. 2018. g .primjer dobre prakse u koordinaciji i planiranju otpusta iz bolnice. Naglasak u radu stavljen je na osnove dobrog planiranja otpusta iz bolnice: kontinuirana procjena pacijentovih zdravstvenih i socijalnih potreba, planiranje otpusta u dogovoru sa pacijentom i obitelji, utvrđivanje i procjena o potrebnoj edukaciji za njegu u kućnim uvjetima kao i na dokumentiranje otpusta - liječničko i sestrinsko otpusno pismo.

Vesna Sertić, dipl. ms

ZA OSMIJEH DJETETA U BOLNICI

U sklopu Akcije "Za osmijeh djeteta u bolnici" 9. 3. 2018. godine u Klinici za pedijatriju, KBC-a Zagreb održana je edukacija za volontere. Na edukaciji su sudjelovale Nada Palčić, sestra sa Odjela za pedijatrije i Zrinka Roksandić, koordinatorica volontera DND Koprivnica za Akciju „Za osmijeh djeteta u bolnici". Na edukaciji je sudjelovalo 25 volontera i koordinatora volontera koji djeluju na dječjim odjelima diljem Hrvatske. Sudjelovali su volonteri iz Općih bolnica Varaždin, Zabok i Koprivnica, Kliničkog bolničkog centra Sestre Milosrdnice, Klinike za Dječje bolesti Zagreb i Dječje bolnice Srebrnjak te volonteri Društva "Naša djeca" iz Zaboka, Varaždina i Koprivnice.

Ovu vrlo uspješnu edukaciju za volontere i koordinatore volontera u akciji „Za osmijeh djeteta u bolnici" organizirao je Savez društava „Naša djeca" Hrvatske, Središnji Koordinacijski odbor akcije „Za osmijeh djeteta u bolnici" u okviru projekta „Obojimo osmijeh djeteta u bolnici" i u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo Grada Zagreba i KBC Zagreb - Klinike za pedijatriju te pod pokroviteljstvom HEP-ovog Natječaja "Svjetlo na putu" 2017.

Cilj edukacije bio je upoznati volontere s osnovnim psihosocijalnim poteškoćama hospitalizirane djece, igrom i organizacijom volonterskih programa u bolnicama u okviru akcije. Svi volonteri iskazali su visok stupanj zadovoljstva u svojoj evaluaciji nakon odslušane edukacije te naglasili kako je upravo, ovakva tematika, od ključne važnosti za njihov volonterski angažman na dječjim bolničkim odjelima. Edukacija se održala od strane iskusnih voditeljica: Ivanke Gregurinčić, socijalne pedagoginje, članice Društva „Naša djeca" Maksimir i voditeljice igraonice u KBC Zagreb – Klinici za pedijatriju te Nataše Bijelić, socijalne radnice, članice Društva „Naša djeca" Maksimir i koordinatorice volontera u bolnici.

Draženka Petric, bacc. med. techn.

COLOPLAST ACADEMIA

Dana 14. 05. 2018. godine u Edukacijskom centru održan je stručni skup pod nazivom „COLOPLAST ACADEMIA".

Coloplast Academia je edukacijski program koji za cilj ima povećati praktično znanje, prvenstveno sestrinskog osoblja te poboljšati standard brige za pacijente sa stomom, učenje o novim postupcima i međusobno dijeljenje najbolje kliničke prakse. Krajnji rezultat je priprema pacijenta na samoskrb, prihvaćanje novonastalog zdravstvenog stanja i učenje ispravnog korištenja pomagala kako bi se izbjegle neželjene posljedice. Na stručnom skupu sudjelovalo je 25 polaznika sa različitih bolničkih odjela koji su prošli prva dva modula.

MODUL 1 - Priprema pacijenta na život sa stomom

Kako pacijentu, koji se priprema za operaciju koja može završiti izvedbom stome, objasniti kirurški postupak, što je to stoma, kako izgleda stoma, obilježiti mjesto izvedbe stome.

Praktični dio: postupak markiranja stome.

MODUL 2 - Sva tijela nisu jednaka - odabir pravog pomagala

Objasniti polaznicima BodyCheck terminologiju kojom objašnjavamo različite profile tijela. Objasniti kako izbor pomagala prilagoditi individualnim potrebama i kakve sve probleme pacijenti mogu imati zbog neadekvatnog izbora pomagala.

Praktični dio: korištenje BodyCheck algoritma za odabir pomagala, ispravno postavljanje pomagala.

Stručni skup je prošao u iznimno zanimljivom i radnom okruženju na kojem su se usvojila nova znanja i vještine. Veselimo se trećem i četvrtom modulu koji će se održati u jesenskom terminu.

Helena Kos-Bojanović, bacc. med. techn.

Svjetski tjedan glaukoma obilježio se 11-17. ožujka, 2018., na inicijativu Svjetske glaukomske organizacije i Svjetske organizacije pacijenata oboljelih od glaukoma. Cilj obilježavanja Svjetskog tjedna borbe protiv glaukoma jest širenje znanja i svijesti o glaukomu s naglaskom na pravovremeno otkrivanje, prevenciju razvoja te smanjenje broja slabovidnih i slijepih osoba kao posljedice glaukomske bolesti. Glaukom se, upravo zbog nedostatka simptoma i spore progresije, naziva i „kradljivcem vida“ i „zelenom mrenom“, pa je prigodno ovogodišnja akcija i označena zelenom bojom.

U razvijenim zemljama 50% bolesnika ne zna da boluje od glaukoma, dok se taj broj u nerazvijenim zemljama kreće oko 90%. Pravodobnim otkrivanjem bolesti, šteta se može spriječiti.

U ovoj akciji dugi niz godina aktivno sudjeluje i Odjel za oftalmologiju naše bolnice. Naši građani imali su mogućnost besplatnog mjerenja očnog tlaka te pregleda očne pozadine u prostorima Očne poliklinike. Akciji se odazvalo 133 osobe, a važno je naglasiti da je kod 10 sudionika potvrđena sumnja na povišeni očni tlak.

Borba protiv glaukoma i sljepoće od nacionalnog je interesa zemalja diljem svijeta pa tako i u našoj zemlji i u našem gradu.

Draženka Jagar, bacc. med. techn.

SUVREMENI MULTIDISCIPLINARNI PRISTUP DJECI S OPEKLINAMA NA BOLNIČKOM ODJELU

16. ožujka 2018. godine u Klinici za dječje bolesti Zagreb održan je edukacijski tečaj za medicinske sestre i tehničare III. kategorije “Suvremeni multidisciplinarni pristup djeci s opeklinama na bolničkom odjelu”.

Na edukaciji su sudjelovale ms Tamara Gajski, ms Jelena Ćulumović i dipl. ms Gabrijela Pavičić, djelatnice Odjela za pedijatriju.

Tečaj je bio namijenjen zdravstvenim djelatnicima i djelatnicima u zdravstvu koji se u svom radu susreću s djecom stradalom od opeklinskih ozljeda.

Cilj tečaja bio je prikazati specifičnost zdravstvene njege djece s opeklinama kao i složenost i raznolikost situacija s kojima se u svakodnevnom radu bavi medicinska sestra s posebnom važnošću multidisciplinarnog pristupa svakom djetetu.

Skrb za djecu s opeklinama zahtjevan je timski zadatak. Opsežne opekline u dječjoj dobi spadaju u teške ozljede, nerijetko s trajnim funkcionalnim, estetskim i psiho-socijalnim posljedicama. Aktivnim sudjelovanjem u njezi, liječenju rana i prevenciji posljedica opeklina te edukacijom djece i roditelja tijekom boravka djeteta na bolničkom odjelu, medicinska sestra predstavlja važan i neizostavan segment njihova liječenja.

Gabrijela Pavičić, dipl. med. echn.

MEĐUNARODNI DAN PRIMALJA

Primalje su obilježile Međunarodni dan primalja 07. 05. 2018. godine u prostoru Edukacijskog centra Opće bolnice „Dr. T. Bardek“. Uz prigodne govore i pozdravnu riječ i čestitku ravnatelja bolnice održana je i prezentacija kroz slikoviti prikaz na temu „Primaljstvo oko nas. Gdje smo?“ nakon čega se otvorila konstruktivna rasprava i došlo do zaključka kako naše rodilište također prati sve standarde kvalitete. Rodilište je i ove godine na Dan otvorenih vrata, koji se također obilježio 07.05., bilo posjećeno budućim roditeljima koji su mogli postavljati pitanja i razgledati prostor. Druženje zaposlenika se nastavilo uz prigodan domjenak.

DVIJE PRIMALJE ZAVRŠILE RAZLIKOVNI „BRIDGING“ PROGRAM ZA PRIMALJSTVO

Uprava bolnice prepoznala je potrebu sa školovanjem i unapređivanjem u primaljstvu te tako u potpunosti financirala obrazovanje primalje Jasminke Mrculin i Ivane Brunec. Navedene primalje rade u našem rodilištu, završile su studij Sestrinstva, a putem „bridging“ programa stekle su znanje i vještine prvostupnica primaljstva te su imale priliku upoznati se sa novim metodama i pristupom rada koji primjenjuje Klinika za porodništvo i ginekologiju KBC-a Rijeka, koja posjeduje jednu od najnaprednijih rađaona u Hrvatskoj. „Bridging“ program trajao je od travnja 2017. do lipnja 2018., a pohađalo ga je 16 primalja od kojih su jedino koprivničke primalje imale financijsku podršku svoje ustanove. Ostale polaznice su same financirale svoje obrazovanje. Uz primalje Mrculin i Brunec, u našoj ustanovi rade još tri prvostupnice primaljstva Nikolina Sever, Ines Damjanić i Lidija Keleminec što je svakako pohvalna brojka u usporedbi s drugim ustanovama naše kategorije od kojih neke nemaju ni jednu prvostupnicu primaljstva.

Posljednjih 30 godina primalje u Hrvatskoj nisu imale mogućnost obrazovanja na višoj razini od srednjoškolske te su u želji za dodatnim znanjem i edukacijom upisivale srodne studije, najčešće studij Sestrinstva. S obzirom na mali broj primalja na taj način dogodio se veliki odljev primalja na druge odjele, a kronični nedostatak na odjelima gdje bi isključivo trebale raditi primalje. Velikom broju primalja bliži se mirovina, a mladima primaljama je jedina mogućnost napredovanja bila odlazak na studije u inozemstvo. Ponukani takvim podacima i uz sve napore Hrvatske komore primalja razmišljajući o skorijoj budućnosti unazad nekoliko

godina otvoreni su redovni studiji Primaljastva u Rijeci i Splitu te povremeni izvanredni studij u Rijeci. U Hrvatskoj je svega 5% prvostupnica primaljstva, uzevši u obzir primalje koje su završile studij Sestrinstva, a i dalje rade kao primalje. 2013. godine otvoren je i Razlikovni program za ostvarivanje horizontalne pokretljivosti sa stručnog studija Sestrinstva na stručni studij Primaljstva tzv. „bridging" program na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci. Tada je navedeni studijski program završilo 25 primalja. Sljedeći mogući upis na „bridging" bio je prošle godine u proljeće i ujedno je najavljen kao posljednji. Prvostupnice primaljstva su svakako nova kategorija u našem zdravstvu, ali i jedina koju Europska unija prepoznaje. Ulaganjem u ovaj oblik obrazovanja osigurava se kvalitetna i sigurna skrb koja u velikom postotku može rasteretiti zdravstveni sustav.

Ivana Brunec, prvostupnica primaljstva

O RADU PRIMALJA

Svaki porod, unatoč bolovima koji ga prate, trebao bi biti najljepši trenutak u životu, ponajprije majke, a zatim i cijele obitelji. Kako bi takav doživljaj imale i naše rodilje potreban je individualan pristup. Na putu prema tome rade i primalje naše ustanove. U ožujku ove godine Ivana Brunec bila je gost u Riječkom rodilištu koje je jedno od tri rodilišta u Hrvatskoj koje je dio pilot projekta „Rodilište - prijatelj majki i djece". Odmah nakon toga, u organizaciji Hrvatske komore primalja, Erika Spirić inače umirovljena primalja iz Varaždina koja iza sebe ima puno iskustva sa porodima na stolčiću održala je tečaj s istom temom te na taj način osposobila primalje za poređanje na stolčiću kojeg naše rodilište posjeduje.

Povodom Dana žena u Varaždinu je održan stručni skup pod nazivom „Vratimo porođaj ženama: fiziologije trudnoće i porođaja" kojem su prisustvovale Ines Damjanić, Karmela Tucaković, Jasminka Mrculin i Ivana Brunec, a gdje su između ostalog bili i predavači Katedre za babištvo iz Ljubljane koji su prenijeli svoja iskustva i način rada.

U mjesecu svibnju Ivana Brunec posjetila je rađaonicu Univerzitetske klinike u Beču te o istome imala izlaganje povodom Dana primaljstva na kojem su se okupile brojne primalje i njihovi uvaženi gosti. Kroz, već tradicionalan, Dan otvorenih vrata primalje su obilježile svoj dan na opće zadovoljstvo trudnica koje su imale priliku obići rodilište te se uz dodatne informacije što bolje pripremiti za porod.

Na drugom kongresu sestrinstva Ivana Brunec održala je predavanje pod nazivom Primaljski identitet. U iste dane u Čakovcu održan je simpozij pod nazivom „Izazov ili potreba" koji je organizirala Hrvatska udruga za promicanje primaljstva, a kojem su prisustvovale Ivana Žganec, Ines Damjanić, Jasminka Mrculin i Ivana Brunec. Najveći interes privukla je radionica o šivanju epiziotomija i ruptura I i II stupnja koje ulazi u kompetencije primalja prema članku 15.b Zakona o primaljstvu.

Jasminka Mrculin i Ivana Brunec u lipnju ove godine završile su Razlikovni program za ostvarivanje horizontalne pokretljivosti sa stručnog studija Sestrinstva na stručni studij Primaljstva tzv. „bridging" program na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci te sada naša ustanova broji sveukupno pet prvostupnica primaljstva.

U nadi za što većim zadovoljstvom žena boravkom unutar naše djelatnosti i samim porodom nastavljamo sa radom na poboljšanju kvalitete pružanja skrbi.

IZVJEŠĆE SA SIMPOZIJA

Povodom Nacionalnog dana darivanja i presađivanja organa i tkiva, održan je 2. Simpozij Društva za transplantaciju solidnih organa HUMS-a na temu: „Jedno putovanje završava da bi se drugo moglo nastaviti“. Na simpoziju su odslušane teme i raspravljalo se o koordinaciji transplantacije, eksplantacije, psihološkoj pripremi primatelja, razgovoru s obitelji te o edukaciji medicinskih sestara koje sudjeluju u programu eksplantacije i transplantacije. S kolegicom Marijanom Hrastić Čolig aktivno sam sudjelovala na simpoziju s temom: „Eksplantacije u OB „ Dr.T. Bardek“ Koprivnica”. Također smo dobile priliku i bile prisutne u raspravi koja se odvijala za okruglim stolom na temu: „Status medicinske sestre u transplantaciji“. Tu se raspravljalo o kvaliteti specifične edukacije i psihološkoj pomoći medicinskim sestrama koje su u procesu eksplantacije i transplantacije, naknadi, uvjetima rada, sprečavanju stresa na radnom mjestu, utjecaju javnosti na status transplantacijskih sestara te o spremnosti zdravstvenog sustava na probleme koji se javljaju u procesu eksplantacije i transplantacije. Iz svega o čemu se diskutiralo može se zaključiti da je to vrlo zahtjevan, specifičan i stresan posao za medicinsku sestru koji zahtjeva kontinuiranu edukaciju, jasne smjernice i protokole rada. Sudjelovanje na simpoziju i diskusija sa kolegicama koje rade u ovom području uvelike nam pomažu u razmijeni iskustva koja će nam svakako pomoći u našem budućem radu.

Tajana Bračko - Hadžija, bacc.med.techn.

22. MEĐUNARODNI DAN NARCISA

Tradicionalnom prodajom narcisa, prekrasnog proljetnog cvijeta koji, osim što simbolizira proljeće predstavlja i buđenje nove nade, na prepunom koprivničkom Zrinskom trgu 24. ožujka ove godine obilježen je 22. međunarodni Dan narcisa. Ovu akciju su organizirali koprivnički Klub žena s bolestima dojke „Nada“ i Liga protiv raka Koprivničko-križevačke županije.

Obilježavanjem Dana narcisa želi se skrenuti pozornost javnosti na važnost edukacije i prevencije te ranog otkrivanja raka dojke, obzirom na to da se u Hrvatskoj dvije i pol tisuće žena godišnje suoči s dijagnozom ove bolesti koja je najčešće sijelo raka u žena. Na državnoj razini pojavnost i smrtnost od raka dojke i dalje su u porastu, a simbolom narcisa kao znaka proljeća želi se doprinijeti borbi protiv ove bolesti, kao i oboljelima dati nadu u ozdravljenje.

Članice udruga građanima su održale edukacije o samopregledu dojki, dijelile materijale s korisnim informacijama te naglasile kako se više od 90% oboljelih može izliječiti ako se dijagnoza postavi u početnom stadiju. Ujedno su podsjetile na važnost uključivanja u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke koji je namijenjen svim ženama u dobi od 50 do 69 godina, gdje su im omogućeni besplatni mamografski pregledi, dok se mlađim ženama savjetuju pregledi ultrazvukom.

11. DAN MIMOZA

Liga protiv raka Koprivničko-križevačke županije u subotu, 20. siječnja organizirala je 11. Dan mimoza koji je održan na koprivničkom Zrinskom trgu i u Trgovačkom centru Supernova u Koprivnici. Cilj obilježavanja Dana mimoza je upozoriti na važnost borbe protiv raka vrata maternice i važnost cijepljenja protiv humanog papiloma virusa, a prodajom mimoza i dijeljenjem edukativnih materijala želi se skrenuti pozornost javnosti na prevenciju te vrste raka od kojeg danas ne bi trebala umrijeti ni jedna žena.

Dan mimoza u Hrvatskoj obilježava se u sklopu Europskog tjedna borbe protiv raka vrata maternice u organizaciji Hrvatske lige protiv raka, a važno je spomenuti kako je Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice usvojen na sjednici Vlade Republike Hrvatske još 2010. godine. Njegova je provedba započela krajem 2012. godine, a ovom se prilikom stavlja naglasak i na motivaciju žena za odlazak na preventivne preglede. Zbog relativno visokog pobola, čestog početka razvoja bolesti u mlađoj odrasloj dobi, mogućeg kroničnog tijeka, narušavanja kvalitete života kako bolesnica tako i njihovih obitelji te značajnog udjela u korištenju zdravstvene zaštite, edukacija o mogućnostima prevencije i ranog otkrivanja raka vrata maternice predstavlja jednu od prioritetnih javnozdravstvenih akcija, kako u svijetu, tako i u nas.

MEĐUNARODNI DAN MEDICINSKO-LABORATORIJSKIH DJELATNIKA

Obilježen je Međunarodni dan medicinsko laboratorijskih djelatnika - Skrivene profesije koja život znači - u Općoj bolnici „Dr. T. Bardek“ Djelatnici laboratorija Opće bolnice “Dr. T. Bardek” uz poticaj i podršku Uprave, svečano i radno obilježili su svoj Međunarodni dan u prostoru Edukacijskog centra. Kratkim prezentacijama o povijesti laboratorija ukazali su i na razvoj laboratorijske djelatnosti u bolnici. Obilježavanju su se pridružili i djelatnici Zavoda za javno zdravstvo što samo potvrđuje dobru suradnju između zdravstvenih ustanova. Strukovni razred za medicinsko-laboratorijsku djelatnost Hrvatske komore zdravstvenih radnika objavio je Kompetencije zdravstvenih radnika medicinsko-laboratorijske djelatnosti o čemu je također bila prezentacija. Ideja i prikaz kratkog filma “Kako pripremiti budućeg kolegu za samostalan rad“ (SAD) oduševila je sve prisutne.

SVJETSKI DAN BOLESNIKA

Povodom Svjetskog dana bolesnika 12. veljače u holu Opće bolnice „Dr. T. Bardek“ održana je Sveta misa. Svečano misno slavlje predvodio je pater Franjo Jasenović koji je u propovijedi prenio poruku pape Franje za ovogodišnji dan bolesnika „Mater Ecclesiae: Evo ti sina!... Evo ti majke!” I od tog časa uze je učenik k sebi (Iv 19,26-27) kao i crtice iz života majke Tereze koja je svoj život posvetila bolesnima i nemoćnima. Misno slavlje, već tradicionalno, svojim pjevanjem i ove godine je uveličao crkveni zbor župe Blaženog Alojzija Stepinca. Učenici Srednje medicinske škole vođeni svojim mentorima osim pomoći u organizaciji mise, omogućili su prisutnost na misnom slavlju prateći bolesnike kojima je bila potrebna podrška i pomoć, a htjeli su zadovoljiti svoju vjersku potrebu. Poslije mise svećenici su obišli sve bolničke odjele i obavili vjerske obrede prema zahtjevima pacijenata.

Iz strane literature

Pripremila Ruža Evačić, mag. med. techn.

RN4CAST - Konzorcij se sastoji od istraživača i medicinskih sestara, odgojitelja i znanstvenika koji predstavljaju ukupno 18 zemalja Europske unije, uključujući SAD i tri međunarodne zemlje partneri koje surađuju (ICPC), čineći ga najvećim konzorcijom ikada u ovoj oblasti.

Istraživački timovi koji predstavljaju osamnaest europskih zemalja pregledali su podatke od stotina bolnica, tisuće medicinskih sestara i tisuće pacijenata kako bi proučili ulogu zaposlenika u skrbništvu i zapošljavanju medicinskih sestara, produktivnosti i zadovoljstvu pacijenata.

Duljina i prekovremeni rad sestrinskog rada u 12 europskih zemalja

Peter Griffiths, dr. Sc. RN, Chiara Dall'Ora, MSc, Michael Simon, RN, PhD, Jane Ball, RN, MSc, Rikard Lindqvist, RN, dr. Anne-Marie Rafferty, RN, DPhil, Lisette Schoonhoven, RN, Carol Tishelman, RN, PhD, i Linda H. Aiken RN, PhD, za konzorcij RN4CAS

Istraživanje je provedeno unutar 488 bolnica u 12 europskih zemalja kod 31.627 registriranih medicinskih sestara u općim medicinskim / kirurškim jedinicama

Rad medicinskih sestara kroz 12-satne smjene izazvao je veliku zabrinutost. Dugi radni sati povezani su sa umorom i smanjenom razinom budnosti, što može dovesti do štetnih događaja. (Geiger-Brown i sur., 2012; Barker i Nussbaum, 2011). Studije u zdravstvu dale su mješovite rezultate. Europske registrirane medicinske sestre koje rade u smjenama od ≥ 12 sati i oni koji rade prekovremeno izvješćuju o nižoj kvaliteti rada i sigurnosti. Usvajanju 12-satnog radnog vremena u sestrinstva trebalo bi oprezno pristupiti. Pomak s tri kraće smjene na dvije duže pokazao se kao ušteda od 14% za plaće (Peter Griffiths, dr. Sc.) no ostaje pitanje kvalitete i sigurnosti za pacijente. Na akutnim odjelima u Engleskoj 32% medicinskih sestara radi 12 sati ili i dulje kako bi uštedjeli novac no vidljive su male ekonomske koristi. Medicinske sestre koje rade u trajanju od 12 sati ili više imaju veću vjerojatnost da će pružiti slabiju kvalitetu skrbi, lošu sigurnost bolesnika povezanu s nepovoljnim ishodima. Korištenje prekovremenog rada radi ublažavanja nestašica osoblja ili povećanja fleksibilnosti ima također dodatan rizik za kvalitetu skrbi.

Nedavna studija utemeljena na istraživanju 22.275 prijavljenih medicinskih sestara (RN) u 4 američke države pokazala je da medicinske sestre koje rade u smjenama od 12 sati pružaju lošiju kvalitetu skrbi i sigurnost bolesnika u usporedbi s medicinskim sestrama koje rade 8- do 9-satnih smjena. Bolesnici u bolnicama u kojima je veći udio medicinskih sestara radilo duže smjene također su izvijestili o nižem zadovoljstvu. Bolnice u mnogim zemljama širom svijeta provode 12-satne smjene, ali mjera u kojoj poslodavci usvajaju ovaj obrazac pomaka je nejasn. Istraživanja američkih RN-ova ukazala su da je 65% radilo pomake od 12-13 sati. Studije izvan Sjedinjenih Američkih Država uglavnom su se usredotočile na zadovoljstvo poslom sestara, a nisu kvalificirane za kvalitetu skrbi (npr. Richardson i suradnici). Nejasno je da li se rezultati u vezi s kvalitetom skrbi iz SAD-a mogu koristiti u europskom kontekstu, gdje su tipični tjedni radnih sati kraći i godišnji dopust duži što je regulirano Direktivom o radnom vremenu EU koja postavlja granice i za ukupni radni tjedan i kontinuirano radno vrijeme.

(Nursing times. 01-07 October 2014, Volume 110, Number 40)

Nurses say 12 –hour shifts are linked to poorer quality care

Medicinske sestre tvrde da su 12-satne smjene povezane sa lošijom kvalitetom zdravstvene njege (Plavi fokus godina X/broj 4/ISSN:1845-8165)

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Zagreb

Gotovo svi podaci o smjenskom radu (pogotovo noću) upućuju na to da izaziva povećan stres i da bi ga zbog toga trebalo što više skratiti (što govori u prilog 8 satnom radnom vremenu). Dugoročno gledano takav oblik rada je faktor rizika za zdravlje, radnu sposobnost i kvalitetu života radnika koji je nerazmjerno veći što rad duže traje.

POVIJEST LABORATORIJSKE MEDICINE U OPĆOJ BOLNICI „DR. T. BARDEK" KOPRIVNICA

- Počeci sežu u 1940. godinu kada dr. Nikola Ivonović prilikom osnivanja Internog odjela oprema jednu prostoriju za laboratorijske pretrage.
- Radile su se osnovne pretrage sediment urina, SE te krvna slika.
- Prva osoba koja je radila u tom laboratoriju je Barbara Krampl.
- Laboratorij se nalazi u zgradi Interne (tada novoj), a današnjoj zgradi Zavoda za javno zdravstvo.

Po završetku Drugog svjetskog rata proširuje se broj pretraga na GUK te pretraga na lues (sifilis) po Wassermanu.

- Do 1961. su u tadašnjem Medicinskom centru Koprivnica postojala dva laboratorija koja su bila organizacijski i funkcionalno potpuno odjeljena, ali su radili iste pretrage, dva laboratorija spajaju se u jedan.
- Tada se laboratorij oprema fotometrom, aparatom za elektroforezu na papiru, termostatom...
- U laboratoriju rade četiri laboranta i dvije bolničarke.

- Osamdesetih godina laboratorij seli u prostorije koje danas koristi Ginekološka ambulanta Doma zdravlja.
- Povećava se broj pretraga i djelatnika u Medicinsko-biokemijskom laboratoriju. Zaposleni laboratorijski tehničari i laboratorijski inženjeri.

- Automatizacija započinje 1986. godine kupnjom prvog jednokanalnog biokemijskog analizatora, a slijede i hematološki brojači.

- 6.10.2006. godine laboratorij seli u današnje prostorije.
- Uvodi se laboratorijski informacijski sustav (LIS)
- Započinje doprema materijala iz ambulanti opće medicine.
- Laboratorij akreditiran u skladu sa HRN EN ISO 15189
- Svake godine uvode se nove pretrage.

U **zadnje dvije godine**:

- Spolni hormoni, 6 novih pretraga,
- Specifični IgE, 32 nove pretrage,
- Dodatne pretrage štitnjače, 4 nove pretrage (FT3, FT4, AntiTG, AntiTPO).

U **zadnjih mjesec dana** uvedene dvije nove pretrage:

- Kalprotektin,
- Ceruloplazmin.

- **Trenutno** radimo više od 150 pretraga
- Radimo specijalističke pretrage za područje cijele Koprivničko-križevačke županije.
- 13 analizatora
- Trenutno je u tijeku uvođenje automatizacije u urinskom laboratoriju kroz sustav IRIS

Voditelji (rukovoditelji, predstojnici) laboratorija:

- 1961. godine dr. Neda Dubravec, liječnica opće prakse sa posljediplomskim tečajem za medicinskog biokemičara.
- 1981. godine dipl. ing Željko Sinjeri, spec. med. biok.
- 2014. godine voditelj laboratorija postaje Sonja Podolar, spec. med. biok i lab. medicine.
- 2017. godine voditelj laboratorija postaje Nikolina Puc, spec. med. biok i lab. medicine.

Glavni tehničari/inženjeri

Medicinsko-biokemijskog laboratorija

- Bernarda Lončar,
- Karolina Španiček,
- Stjepan Fuček,
- Renata Čubrić,
- Darko Palaš.

Darko Palaš

Danas u Medicinsko-biokemijskom laboratoriju rade:
2 specijalista medicinske biokemije i laboratorijske medicine,
2 specijalizanta koji su u Zagrebu na specijalizaciji,
4 prvostupnika laboratorijske medicine,
19 zdravstveno-laboratorijskih tehničara
te trenutno jedna pripravnica.

Opća bolnica
Dr. Tomislav Bardek
Koprivnica